

FİKRİ VE SİNÂİ HAKLAR BÜLTENİ

PATENT VE BAŞVURU SÜRECİ

BU SAYIDA

PATENT NEDİR?

PATENT SAHİBİNE SAĞLADIĞI FAYDALAR NELERDİR?

PATENT ALINABİLMESİ İÇİN GEREKLİ KRİTERLER

PATENT BAŞVURU SÜRECİ VE AŞAMALARI

SONUÇ

Bu ayki bültenimizde, patent kavramı ve patent başvuru sürecine ilişkin temel aşamalar ele alınmaktadır. Buluşların korunmasına yönelik hukuki bir araç olan patent, belirli koşullar altında buluş sahibine münhasır haklar tanımaktadır.

Patent başvuru süreci, hem şekli hem de maddi açıdan çeşitli değerlendirmeleri içeren teknik ve hukuki bir süreçtir. Bu çerçevede, başvuru evraklarının hazırlanması, başvurunun sunulması, inceleme talepleri ve yayımlanma süreci gibi adımlar detaylandırılmıştır.

Patent başvurusunun etkin biçimde yürütülmesi, buluşun hukuki koruma kapsamının net çizilmesi açısından kritik önemdedir. Bu nedenle, bültenimizde başvuru sürecinde karşılaşılabilecek hususlara da yer verilmiştir.

Patentler, bireyleri ve kuruluşları yeni teknolojiler geliştirmeye teşvik eder. Sistemin sunduğu koruma ve ödüllendirme mekanizması, fikirlerin ekonomik değere dönüşmesini kolaylaştırır.

III. PATENT TÜRLERİ

Patentler, sağladıkları koruma kapsamı ve hakların niteliğine göre üç temel kategori altında sınıflandırılmaktadır:

1. İncelemeli Patent

İncelemeli patent, bir buluşun yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik kriterlerini karşıladığının alanında yetkin uzmanlarca detaylı bir inceleme süreci sonucunda tespit edilmesiyle verilen bir patent türüdür. Bu patent türü, başvuru tarihinden itibaren yirmi yıl süreyle yasal koruma sağlamaktadır. İnceleme süreci, başvurunun teknik ve hukuki açıdan titizlikle değerlendirilmesini içermekte olup, sağlanan haklar daha güçlü ve kapsamlıdır.

2. İncelemesiz Patent

İncelemesiz patent, başvuru aşamasında kapsamlı bir teknik inceleme yapılmaksızın verilen ve nispeten daha kısa süreli bir koruma sunan bir patent türüdür. Genellikle yedi ila on yıl arasında değişen bir koruma süresine sahiptir. Ancak, başvuru sahibinin talebi doğrultusunda, bu patent türü daha sonra incelemeli patente dönüştürülebilmektedir. Bu tür patentler, daha hızlı tescil süreci nedeniyle tercih edilebilmektedir.

3. Faydalı Model

Faydalı model, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler tarafından geliştirilen, teknik düzeyi görece daha düşük ancak yenilik ve sanayiye uygulanabilirlik kriterlerini karşılayan buluşların korunmasında tercih edilen bir yöntemdir. Bu sistemde, incelemeli patentlerde olduğu gibi ayrıntılı bir değerlendirme süreci uygulanmamakta, dolayısıyla tescil süreci daha kısa sürede tamamlanmaktadır. Faydalı modeller, başvuru tarihinden itibaren on yıl süreyle koruma sağlamaktadır.

IV. PATENT ALINABİLMESİ İÇİN GEREKLİ KRİTERLER

Patent almak isteyen bir buluşun belirli yasal ve teknik şartları sağlaması gerekir. Bu şartlar; yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik olmak üzere üç temel başlık altında toplanır. Bu kriterler, Türkiye ve uluslararası patent sistemlerinde büyük ölçüde aynıdır.

1. Yenilik (Novelty) Kriteri

Patent alınabilmesi için buluşun tamamen yeni olması şarttır. Yenilik, buluşun dünya genelinde herhangi bir yerde kamuya açıklanmamış veya daha önce patent başvurusu yapılmamış olması demektir.

- Kamuya açıklama; yazılı, sözlü, görsel ya da dijital platformlarda olabilir.
- Daha önce bir makalede, fuarda ya da sosyal medyada paylaşılmışsa yenilik kriteri sağlanmaz.
- Örneğin, bilimsel bir dergide yayımlanmış teknik bir çözüm patentlenemez.

2. Buluş Basamağı (Inventive Step) Kriteri

Buluş, alanında uzman bir kişinin kolayca bulamayacağı, mevcut teknik bilginin ötesinde özgün bir çözüm sunmalıdır.

- Çözüm "aşıkâr olmayan" nitelikte olmalıdır.
- Mevcut bilgilerden kolayca çıkarılabilen buluşlar bu kriteri karşılamaz.
- Örneğin, bilinen bir vida ve somun kombinasyonunun farklı malzemeye yapılması buluş basamağı sağlamaz.

3. Sanayiye Uygulanabilirlik (Industrial Applicability) Kriteri

Buluş, pratik bir fayda sağlamalı ve sanayide uygulanabilir olmalıdır.

- Teorik bir fikir değil, üretilebilir ve kullanılabilir ürün, süreç veya yöntem sunmalıdır.
- Laboratuvar ortamında uygulanabilir olması yeterli değildir; gerçek üretim veya kullanım mümkün olmalıdır.
- Örneğin, yeni bir ilaç üretiminde kullanılan kimyasal bileşik veya üretimi geliştiren makine parçası yöntemi bu kriteri uygundur.

V.PATENT BAŞVURU SÜRECİ VE AŞAMALARI

Bir buluşun yasal haklarla korunması, patent alma süreciyle mümkündür. Bu süreç, belirli adımlar doğrultusunda ilerler ve başvurunun hazırlanmasından tescile kadar çeşitli aşamaları içerir. Türkiye’de patent başvurusu yapmak isteyenler için izlenecek yol aşağıda adım adım açıklanmıştır:

1.Buluşunuzu Belirleyin ve Patent Koşullarını Değerlendirin

Başvuru sürecine başlamadan önce, buluşunuzun patent için gerekli olan üç temel kritere uygun olup olmadığını analiz etmeniz gerekir:

- Yenilik: Buluş, daha önce dünya genelinde açıklanmamış ya da kamuya sunulmamış olmalıdır.
- Buluş Basamağı: Alanında uzman biri tarafından kolayca geliştirilemeyecek düzeyde yenilik içermelidir.
- Sanayiye Uygunluk: Buluş, herhangi bir endüstri dalında uygulanabilir ya da üretilebilir olmalıdır.

2.Araştırma Yaparak Benzer Patentleri İnceleyin

Buluşunuzun önceden korunup korunmadığını anlamak için ulusal ve uluslararası veri tabanlarında araştırma yapmanız önerilir. Başlıca başvuru kaynakları şunlardır:

- Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)
- Avrupa Patent Ofisi (EPO)
- Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO)

3.Başvuru Türüne Karar Verin

Türkiye’de iki temel patent başvurusu yöntemi bulunmaktadır:

- İncelemeli Patent: Buluş detaylı teknik incelemeye tabi tutulur.
- İncelemesiz Patent: Teknik inceleme olmadan daha hızlı bir süreç izlenir.

Buluşunuzun niteliğine ve korunma süresi beklentinize göre uygun başvuru türünü seçmelisiniz.

4.Gerekli Belgeleri Hazırlayın

Başvuru sırasında tamamlanması gereken belgeler şunlardır:

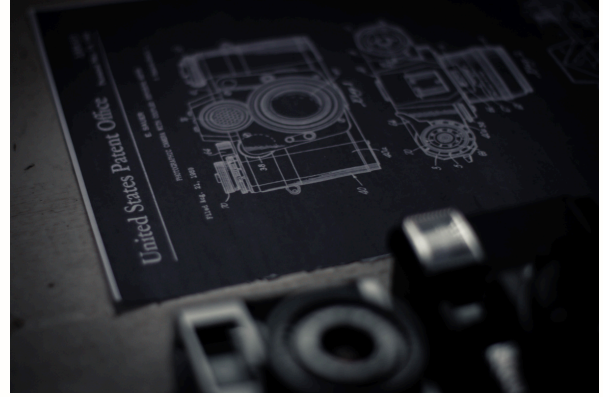
- Başvuru formu
- Buluşun teknik detaylarını içeren açıklama
- İstemler (buluşun koruma kapsamını belirten ifadeler)
- Kısa bir özet
- Vekâletname (eğer başvuru bir patent vekili aracılığıyla yapılacaksa)
- Ödeme makbuzu (gerekli ücretlerin yatırıldığını gösteren belge)

5.Başvurunun TÜRKPATENT’e Sunulması

Patent başvurusu, Türk Patent ve Marka Kurumu’na (TÜRKPATENT) elektronik ortamda veya posta yoluyla iletilir. Başvuru sırasında ödemeniz gereken ücretleri eksiksiz ve doğru şekilde yatırmanız önemlidir. Ücret tutarları; başvurunun türüne, sayfa sayısına ve ek belgelerin kapsamına göre farklılık gösterebilir.

6.Şekli İnceleme Aşaması

TÜRKPATENT, başvurunuzu aldıktan sonra şekli bir inceleme yapar. Bu aşamada, sunulan belgelerin eksiksiz olup olmadığı değerlendirilir. Eksik veya hatalı belge tespiti durumunda, başvuru sahibine bu eksiklikleri tamamlaması için belirli bir süre tanınır.

7.Araştırma Raporunun Oluşturulması

Şekli inceleme olumlu sonuçlanırsa, kurum tarafından buluşunuzun daha önce açıklanıp açıklanmadığını ve teknik alandaki yeniliğini incelemek amacıyla bir araştırma raporu hazırlanır. Bu rapor, buluşun “yenilik” ve “buluş basamağı” kriterlerini karşılayıp karşılamadığını ortaya koyar. Rapor başvuru sahibine iletilir ve gerek görülürse başvuru sahibi rapora ilişkin görüşlerini iletebilir.

8. İnceleme Talebi Süreci

Eğer başvuru incelemeli patent şeklindeyse, başvuru sahibinin TÜRKPATENT’e ayrıca bir inceleme talebinde bulunması gerekir. Bu aşamada uzmanlar, buluşun patentle korunabilir olup olmadığını detaylı bir biçimde değerlendirir. İnceleme sonucuna göre patentin verilmesine veya reddine karar verilir.

9.Yayın ve İtiraz Aşaması

Araştırma ve inceleme süreçleri tamamlandıktan sonra, patent başvurusu Resmi Patent Bülteni aracılığıyla kamuoyuna duyurulur. Yayın tarihinden itibaren belirli bir süre içinde üçüncü kişiler başvuruya itiraz edebilir. Eğer bir itiraz gelmez ya da yapılan itirazlar reddedilirse, süreç bir sonraki aşamaya geçer.

10. Patent Tescili ve Belgelendirme

Tüm değerlendirmeler olumlu sonuçlandığında ve itiraz süresi sona erdiğinde, buluşunuz patentlenmiş sayılır ve Patent Tescil Belgesi düzenlenerek size teslim edilir. Bu belge, buluşunuza belirli bir süre için yasal koruma sağlar.

11. Yıllık Ücretlerin Takibi

Patent korumasının devam edebilmesi için patent sahibi, her yıl belirlenen yıllık ücretleri ödemekle yükümlüdür. Bu ödemeler yapılmazsa, patent hakkı geçerliliğini kaybeder ve yasal koruma sona erer.

VI. PATENT BAŞVURUSU YAPILIRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Patent başvurusunun başarılı ve geçerli olabilmesi için başvuru sürecinde dikkatle ele alınması gereken bazı önemli hususlar bulunmaktadır. Aşağıdaki maddeler, sürecin sağlıklı şekilde ilerlemesi adına göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Buluşun Patentlenebilir Nitelikte Olması

Buluşun, patent verilme şartları olan yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik kriterlerini taşıması gerekir. Ayrıca, kanunen patent kapsamı dışında kalan fikirlerin (örneğin bilimsel teoriler, estetik tasarımlar, zihinsel faaliyetler gibi) başvuruda yer almamasına özen gösterilmelidir.

2. Ön Araştırma Yapılması

Başvuru öncesinde, buluşun daha önce başka kişiler tarafından korunup korunmadığını anlamak için hem ulusal (TÜRKPATENT) hem de uluslararası (WIPO, EPO gibi) patent veri tabanlarında kapsamlı bir tarama yapılmalıdır.

3. Belgelerin Eksiksiz ve Doğru Hazırlanması

Patent başvurusunda yer alacak belgelerin — başvuru formu, teknik açıklama, istemler, özet ve varsa vekâletname — doğru ve eksiksiz şekilde hazırlanması gereklidir. Her belgenin içeriği, teknik anlamda açık ve anlaşılır olmalıdır.

4. Uygun Başvuru Türünün Belirlenmesi

İncelemeli veya incelemesiz patent başvurusu seçeneklerinden hangisinin tercih edileceği, buluşun korunma kapsamı ve teknik detaylarına göre dikkatle seçilmelidir.

5. Ücretlerin Zamanında ve Tam Olarak Ödenmesi

Başvuru esnasında ve sonrasında TÜRKPATENT'in belirlediği ücretlerin — özellikle başvuru, inceleme ve yıllık sicil ücretlerinin — süresi içinde tam olarak yatırılması büyük önem taşır. Aksi durumda başvuru geçersiz sayılabilir.

6. Başvuru Sürecinin Aktif Takibi

TÜRKPATENT tarafından iletilen araştırma ve inceleme raporları dikkatle incelenmeli, gerekirse bu raporlara karşı görüş bildirme veya itiraz etme hakları zamanında kullanılmalıdır.

7. Buluşun Gizliliğinin Korunması

Başvurudan önce buluşun herhangi bir şekilde kamuya açıklanmamış olması gerekir. Aksi halde “yenilik” kriteri kaybedilebilir ve başvuru reddedilebilir.

8. Uluslararası Koruma Değerlendirmesi

Eğer buluş sadece Türkiye’de değil, diğer ülkelerde de korunmak isteniyorsa; PCT (Patent İşbirliği Antlaşması) başvurusu gibi uluslararası patent sistemleri değerlendirilmelidir.

VII.GEÇERLİLİK SÜRESİ

Patentler, başvuru tarihinden itibaren **20 yıl** süreyle geçerlidir. Bu süre boyunca patent sahibi, buluş üzerinde münhasır haklara sahip olur ve üçüncü kişilerin buluşu izinsiz üretmesini, satmasını veya kullanmasını yasal olarak engelleyebilir. Ancak bu korumanın devam edebilmesi için patent sahibinin her yıl düzenli olarak yıllık sicil ücretlerini ödemesi gerekmektedir.

Faydalı model başvurularında ise koruma süresi daha kısa olup, başvuru tarihinden itibaren **10 yıl** ile sınırlıdır. Faydalı model sahiplerinin de bu sürecin kesintisiz devam edebilmesi için yıllık ücretleri zamanında ödemeleri zorunludur.

Patent veya faydalı modelin süresi sona erdiğinde — ya da yıllık ücretlerin ödenmemesi durumunda — ilgili koruma hakkı geçersiz hâle gelir. Bu durumda buluş artık kamu malı olur ve herkes tarafından serbestçe kullanılabilir.

VIII.YURT DIŞI GEÇERLİLİĞİ

Patentler ulusal nitelikteki koruma araçlarıdır; yani, yalnızca başvuru yapılan ülkenin sınırları içinde geçerlidir. Bu nedenle Türkiye’de tescil edilen bir patent, yalnızca Türkiye sınırları içinde yasal koruma sağlar. Diğer ülkelerde de aynı haklara sahip olunmak isteniyorsa, bu ülkelerin patent ofislerine ayrı ayrı başvuruda bulunulması gereklidir

Ancak, bu süreci kolaylaştırmak amacıyla geliştirilmiş bazı uluslararası ve bölgesel sistemler de bulunmaktadır:

·**Patent İşbirliği Antlaşması (PCT):** Tek bir uluslararası başvuru ile PCT sistemine taraf olan çok sayıda ülkede patent koruması talep edilebilir. PCT başvurusu, doğrudan patent tescili sağlamaz ancak, seçilen ülkelerde başvuru yapma hakkını korur ve süreci standartlaştırır.

·**Avrupa Patent Sözleşmesi (EPC):** Avrupa Patent Ofisi (EPO) aracılığıyla yapılan bir başvuru, sözleşmeye taraf Avrupa ülkelerinde geçerli olacak şekilde tek bir inceleme sürecinden geçirilerek bölgesel koruma sağlar. Bu sayede, başvuru sahibi Avrupa’daki birçok ülkede tek bir başvuru üzerinden patent hakkı elde edebilir.

Bu sistemler, başvuru sahiplerine zaman ve maliyet açısından avantaj sunar ve birden fazla ülkede daha verimli bir şekilde koruma elde etmelerine olanak tanır.

IX.SONUÇ

Patent almak, bir buluşun hukuken korunmasını sağlayarak sahibine belirli haklar tanır. Türkiye’de patent başvuru süreci; değerlendirme, ön araştırma, belge hazırlığı ve başvurunun takibi gibi dikkatli adımlar gerektirir. Başvurunun kabulü için yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik şartlarının sağlanması zorunludur.

Patent yalnızca Türkiye’de geçerlidir; uluslararası koruma için PCT veya EPC sistemleriyle yurt dışı başvurusu yapılmalıdır. Süreçte, ücretlerin zamanında ödenmesi ve raporların doğru yorumlanması önemlidir.

Patentler 20 yıl, faydalı modeller ise 10 yıl korunur. Süre sonunda ya da yükümlülükler ihlal edildiğinde koruma sona erer. Başarılı bir patent süreci, teknik hazırlığın yanı sıra stratejik ve hukuki planlama da önem arz etmektedir.

MC LEGAL

METİN-ÇİÇEK AVUKATLIK ORTAKLIĞI